

УДК 578.828.1-06

ЗАСТОСУВАННЯ ПРЕПАРАТУ «ПРОТЕФЛАЗІД» У ЛІКУВАННІ ВІРУСНИХ ЕНДОЦЕРВИЦИТІВ, ЕРОЗІЙ ШИЙКИ МАТКИ

Б. Д. Луцик, С. О. Кравець, Л. С. Гуцал, В. А. Філіпський, Фірас Зей До

Клінічна лікарня Львівської залізниці, Львів,
Львівський національний медичний університет ім. Данила Галицького

Ключові слова: ендоцервицит, ерозія шийки матки, бактерії, віруси, гриби, флавоноїди, «Протефлазід».

Поширену патологію шийки матки — ендоцервицит, ерозію, дисплазію — не завжди вдається вилікувати тільки хірургічним або кріохірургічним методом, її перебіг часто переходить у хронічну, рецидивну форму [1, 2]. У 64–70% хворих з названою патологією виявляли асоціації патогенних мікроорганізмів і в лікуванні їх використовували етіотропні засоби. Найчастіше інфекційними агентами є хламідії (41,6%), гарднерели (37,5%), стафілококи (37,5%), гриби — *Candida* (29,2%), уреоплазми та мікоплазми (25 та 29,2% відповідно), папіломовірус та віруси герпесу (по 20,8%), трихомонади (4,8%). У хворих з дисплазією шийки матки здебільшого виявляли асоціації: гарднерели, папіломовірус і гриби *Candida* [2].

Відомо, що віруси ускладнюють перебіг бактеріальних, грибкових та інших захворювань. Без блокування розмноження вірусів ці хвороби лікуються дуже важко і частіше всього переходять у хронічну форму. Здатність спричиняти гостру, персистентну або латентну форму вірусної інфекції мають віруси герпесу (простого герпесу — типи 1 і 2, вірус герпес-зостер, Епштейна — Барра, цитомегаловірус). На сьогодні герпетична інфекція є однією з найпоширеніших форм вірусних хвороб на планеті [4]. Для цих вірусів характерна персистенція їх у клітинах господаря та інтеграція у геном клітини. Якщо імунна система господаря функціонує нормально, вірус елімінується з більшості інфікованих органів, за винятком паравerteбральних сенсорних гангліїв, де він може зберігатися у латентній формі протягом тривалого часу і в несприятливій для організму періоди може дисемінуватися (гематогенно або периневральним шляхом) в органи-мішені.

Особливість вірусної інфекції полягає в труднощах етіологічної діагностики загально-клінічними лабораторними методами дослідження. Традиційно пацієнткам проводять тільки бактеріоскопічне обстеження, що є недостатнім. Потрібно визначати мікробний спектр піхви та шийки матки імуноферментним, імунофлюоресцентним та іншими методами. Перед хірургічним або кріохі-

рургічним лікуванням шийки матки рекомендують проводити етіотропну терапію, домагатися нормалізації мікробіоценозу піхви.

Більшість противірусних препаратів є синтетичними або напівсинтетичними антиметаболітами, дія яких спрямована на вірусні ферменти (зворотна транскриптаза і протеаза). Щоб зупинити розмноження вірусів, можна також блокувати ДНК-полімеразну активність у клітинах, інфікованих вірусом.

Дослідження, проведені в науково-виробничій компанії «Екофарм» та в інститутах НАН України (експериментальної патології, онкології і радіобіології; мікробіології та вірусології) виявили, що флавоноїди препарату «Протефлазід», отримані з рослин *Deschampsia caespitosa* та *Calamagrostis epigeios*, блокують ДНК-полімеразну активність інфікованих клітин (чим зупиняють розмноження вірусів), а також є індукторами альфа- і гамма-інтерферону. Інститути фармакології і токсикології АМНУ; епідеміології та інфекційних хвороб ім. Л. В. Громашевського АМНУ підтвердили відсутність шкідливих ефектів флавоноїдів препарату «Протефлазід» на тваринах і на культурах клітин (вивчено токсичність, мутагенність, канцерогенність та інші показники) [3].

Ми вивчали лікувальну ефективність препарату «Протефлазід» у лікуванні герпес-вірусних вульвовагінітів та ендоцервицитів у 35 пацієнток.

До призначення препарату досліджували зіскрібок з шийки матки на наявність антигену хламідій, вірусу герпесу типу 2 та цитомегаловірусу методами імунофлюоресценції. Якщо була наявна бактеріально-хламідійна інфекція, її спочатку комплексно лікували з використанням етіотропних засобів і тільки потім призначали «Протефлазід». На початку хвороби у 12 з 35 пацієнток визначили також імуноферментним методом антитіла до вірусів герпесу 1 та 2-го типів, цитомегаловірусу. Для визначення Anti-herp-2 використали реактиви Вірус герпес 2 IgG («Інтеро. Лтд»), Anti-CMV — реактиви Цитомегаловірус IgG («Інтеро. Лтд»).

Якщо у пацієнок була наявна ерозія шийки матки і віруси, «Протефлазид» призначали у вигляді вагінальних тампонів (розведений 1:10 переваженою водою) протягом 10 днів з одночасним ентеральним прийомом препарату перед їдою по 8 крапель 3 рази на день. Ентерально пацієнтки приймали «Протефлазид» упродовж місяця, після чого ми вдруге визначали наявність вірусів у зіскрібках з шийки матки імунофлюоресцентним методом. Результати імунофлюоресцентного дослідження та проведеного лікування 35 пацієнок (серед них 25 мали ерозії шийки матки) наведено в табл. 1.

Після проведеного лікування відзначили клінічне загоєння ерозії шийки матки у 15 хворих з 25. В усіх 35 пацієнок знаходили тільки поодинокі

клітини, інфіковані вірусами, тоді як до лікування їх було від ++ до ++++ (без сумніву, це напівкількісні показники). У 7 пацієнок зникли симптоми хронічної втоми, дискомфорт внизу живота, який часто виникав перед менструацією.

Дослідження тривають, а попередні результати свідчать про добру переносність препарату пацієнтами, а також добру противірусну дію флавоноїдів.

На нашу думку, у хворих з ендocerвіцитом та ерозією шийки матки потрібно сучасними специфічними діагностичними методами виявляти бактеріально-вірусно-грибкові асоціації та етіотропними засобами заблокувати їхню патогенність. У комплексному лікуванні ерозій шийки матки заслуговує на увагу противірусний препарат «Протефлазид».

Таблиця 1

Результати обстеження і лікування вірусних ендocerвіцитів і ерозій шийки матки у 35 пацієнок

Діагноз	Наявність антитіл			
	до лікування		після лікування	
	Ag herp-2	Ag CMV	Ag herp-2	Ag CMV
Ендocerвіцит	++++ у 5	++++ у 2	немає у 5	немає у 7
	+++ у 2	+++ у 6	+ у 5	+ у 3
	++ у 3	++ у 2		
Ерозія шийки матки (у 25 з обстежених)	++++ у 20	++++ у 19	немає у 15	немає у 18
	+++ у 5	+++ у 6	+ у 10	+ у 7

Примітка. Для визначення Ag herp-2 використали Герпес-Скан, Ag CMV — ЦМВ Моно-Скан (НПФ «ЛАБдіагностика», Росія).

ЦИТОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Вакуленко В. О. Значение экзогенных сопутствующих факторов риска в развитии начальных форм рака шейки матки // Педиатрия, акушерство и гинекология.— 2000.— № 4.— С. 25–27.
2. Степанковская Г. К. Новый взгляд на лечение дисплазий эпителия шейки матки / Г. К. Степанковская, О. В. Федоренко // Здоровье женщины.— 2002.— № 4 (12).— С. 5–6.
3. Протефлазид: Научно-практ. рекомендации / НПФ «Экофарм».— К., 2003.— 89 с.
4. Waddell R. Инфекция половых органов, вызываемая вирусом простого герпеса: долгосрочные подходы к лечению «пожизненной болезни» // Здоровье женщины.— 2002.— № 4 (12).— С. 45–51.

**ПРИМЕНЕНИЕ ПРЕПАРАТА «ПРОТЕФЛАЗИД»
В ЛЕЧЕНИИ ВИРУСНЫХ ЭНДОЦЕРВИЦИТОВ, ЭРОЗИЙ ШЕЙКИ МАТКИ****Б. Д. Луцук, С. О. Кравец, Л. С. Гуцал, В. А. Филипский, Фирас Зей До**

Представлена клинико-патогенетическая статья по проблеме комплексного лечения эндоцервицитов и эрозий шейки матки. Подчеркнута необходимость выявлять бактериально-вирусно-грибковые ассоциации современными диагностикумами и применять комплексную этиотропную терапию. Описан опыт успешного лечения вирусных эндоцервицитов и эрозий шейки матки с использованием препарата «Протефлазид».

**TREATMENT OF VIRAL ENDOCERVICITIS AND CERVICAL EROSIONS WITH
«PROTEFLAZID» PREPARATION****B. D. Lutsyk, S. O. Kravets, L. S. Hutsal, V. A. Filipskiy, Firas Zei Do**

This is a clinicopathogenetic paper, devoted to the problem of complex treatment of viral endocervicitis and cervical erosions. The need to reveal the bacterial-viral-fungous associations with the modern diagnostic test-system and to administrate complex etiotropic therapy is underlined. The experience of successful treatment of viral endocervicitis and cervical erosions with the use of «Proteflazid» preparation is described.